

Beleid sociale veiligheid

schooljaar 2023 - 2024

Inhoud

1. Inleiding.....	3
1.1 Aanleiding voor dit beleid.....	3
1.2 Doel van dit beleid.....	3
1.3 Voorwaarden om ons doel te bereiken.....	3
2. Wat verstaan wij onder pesten?	4
2.1 Vormen van pesten.....	4
2.1.1 Digitaal pesten.....	4
2.2 Signalen van pesten.....	4
2.4 Oorzaken van pesten.....	4
2.5 Pesten of Plagen?	4
3. Preventief beleid.....	5
3.1 Leerlingen.....	5
3.1.1 GRIPP.....	5
3.1.2 Interne Contactpersoon.....	5
3.1.3 Projecten.....	5
3.2 Team.....	6
3.2.1 Surveilleren.....	6
4. Monitoring.....	7
4.1 Vragenlijsten van Kwaliteitscholen.....	7
4.2 Sociogram.....	7
4.3 GGD Monitor.....	7
5. Curatief beleid.....	8
5.1 Leerlingen.....	8
5.1.1 Bemiddelingsgesprek.....	8
5.1.2 Groepsgesprek.....	8
5.2 Team.....	8
5.2.1 Docentgesprek.....	8
5.3 Ouders.....	8
5.3.1 Oudergesprek.....	8
5.3.2 Ouderavond:.....	8
6. Pestprotocol.....	9
6.1.1 Stappenplan bij conflicten en pestgedrag.....	9
Bijlage 1: Gesprek zonder schuldvraag.....	13

1. Inleiding

“School is veilig als de sociale, psychische en fysieke veiligheid van leerlingen niet door handelingen van anderen wordt aangetast. Dat betekent dat er een veilige en positieve sfeer is op school. Het betekent ook dat de school optreedt tegen pesten, uitschelden, discriminatie, geweld en andere vormen van ongepast gedrag, en deze zoveel mogelijk voorkomt.” **De Onderwijsinspectie**

1.1 Aanleiding voor dit beleid

Met de invoering van de wet Sociale Veiligheid op School (aug. 2015) hebben scholen een inspanningsverplichting gekregen om een sociaal veilige schoolomgeving te realiseren.

NXT Doorn had al wel een pestprotocol, maar deze wet is in het leven geroepen omdat het hebben van een protocol alleen niet afdoende is. Wij onderschrijven dit. We vinden het heel belangrijk om een actief veiligheidsbeleid te voeren ter preventie van pesten. Echter weten wij ook dat pesten helaas op elke school voorkomt, ook bij ons. Daarom investeren wij in de deskundigheid en betrokkenheid van ons team, de leerlingen en de ouders/verzorgers ten behoeve van het creëren van een veilige en positieve sfeer op school en om het pesten op NXT Doorn te kunnen signaleren en serieus aan te pakken.

1.2 Doel van dit beleid

Alle leerlingen horen zich veilig te voelen tijdens hun tijd op NXT Doorn. Hierdoor kunnen zij zich optimaal ontwikkelen. Mocht hun veiligheid toch in het gedrang komen, dan voelen de leerlingen zich gehoord en serieus genomen.

1.3 Voorwaarden om ons doel te bereiken

- Afspraken zichtbaar maken waardoor teamleden, leerlingen en ouders elkaar kunnen aanspreken op deze afspraken als er zich ongewenste situaties voordoen.
- School monitort de sociale veiligheid 2x per jaar.
- Dit beleid wordt elke 2 jaar geëvalueerd en waar nodig aangepast. Hierbij worden alle partijen betrokken: leerlingen, ouders en teamleden.
- Pesten wordt als probleem gezien door alle betrokken partijen: leerlingen, teamleden en de ouders / verzorgers (hierna genoemd: ouders).
- Wij zien pesten als een groepsprobleem waarbij we uitgaan van verschillende rollen: gepeste leerlingen, pesters, meelopers, aanmoedigers, helpers, buitenstaanders en omstanders.
- Teamleden herkennen de signalen van pesten en nemen, als pesten optreedt, duidelijk stelling hiertegen.
- Wanneer pesten ondanks preventie toch de kop op steekt, beschikt de school over een pestprotocol waarin duidelijke stappen staan die dan gevolgd worden.
- Voor ouders en leerlingen is er een aanspreekpunt met betrekking tot pesten. Op onze school is dat coördinator sociale veiligheid Hanneke Vroon (hvroon@nxt.eu)

2. Wat verstaan wij onder pesten?

In dit hoofdstuk staat kort beschreven wat we onder pesten verstaan.

2.1 Vormen van pesten

Pesten kan in verschillende vormen voorkomen:

- Fysiek pesten (lichamelijk).
Zoals slaan, schoppen, duwen, knijpen, haren trekken, laten struikelen, spugen, de weg blokkeren.
- Verbaal pesten (met woorden)
Zoals schelden, roddelen, chanteren, bedreigen, belachelijk maken.
- Materieel pesten (met spullen)
Zoals afpakken, beschadigen of verstoppen van spullen.
- Relatieveel / sociaal pesten Buitensluiten, negeren, uitlachen.

2.1.1 Digitaal pesten

Bovenstaande vormen van pesten kunnen ook via de digitale kanalen worden uitgevoerd.

We spreken dan van digitaal pesten.

Daarnaast spreken we ook van digitaal pesten als het gaat om foto's bewerken, versturen van bedreigingen of virussen, iemand hacken of blokkeren, haatprofielen aanmaken, etc.

2.2 Signalen van pesten

Als een van bovenstaande dingen gebeurt, dan zijn dat signalen van pesten.

Daarnaast zijn we ook alert op gedragsveranderingen bij leerlingen:

- leerlingen met teruggetrokken gedrag.
- leerlingen met een zwakke, onzekere lichaamshouding.
- leerlingen die zich sterker manifesteren: brutaler – agressiever
- leerlingen die zich afzonderen.
- leerlingen die spullen kwijt zijn of waarvan de spullen kapot zijn.
- leerlingen die sociaal onhandig gedrag vertonen.

2.4 Oorzaken van pesten

Uit onderzoek is gebleken dat pesters over het algemeen een positieve houding ten opzichte van geweld hebben en dat ze een beperkt inlevingsvermogen hebben. Daarnaast kunnen andere oorzaken als een problematische thuissituatie, verveling, niet met frustratie om kunnen gaan en aangeleerd gedrag, ook een rol spelen.

2.5 Pesten of Plagen?

Vaak worden de termen pesten en plagen door elkaar gehaald en wat voor de ene leerling pesten is, ervaart de ander als plagen. Wij gaan uit van de beleving van de gepeste leerling.

Hij / zij bepaalt of het pesten of plagen is. Elke melding en/of signaal nemen we daarom ook serieus. Naast het gevoel dat de gepeste leerling heeft, nemen we onder andere de volgende verschillen ook mee:

Plagen	Pesten
Gebeurt af en toe	Structureel
Kortdurend	Voortdurend / aanhoudend / herhaaldelijk
Door verschillende personen	Vaak dezelfde die pest
Naar verschillende personen	Vaak dezelfde die gepest wordt
Beide partijen hebben plezier	Gaat ten koste van sfeer
Gelijkwaardigheid	Machtsverhouding / ongelijke strijd

Dit bepaalt mede de interventies die gedaan worden. Deze kunnen gericht zijn op de gepeste leerling, op de pester of op een hele groep.

3. Preventief beleid

Op school werken we aan een veilige schoolomgeving voor alle leerlingen.

Dit proberen wij te bewerkstelligen door preventief maatregelen en activiteiten in te zetten die gericht zijn op alle betrokkenen van de school, niet alleen gericht op leerlingen en docenten maar ook op ouders. Hieronder worden deze maatregelen en activiteiten verder uitgelegd.

3.1 Leerlingen

3.1.1 GRIPP

In de onderbouw werken mentoren met de GRIPP methode. GRIPP zet in op positieve groepsvorming, het ontwikkelen van sociale vaardigheden en de sociaal emotionele ontwikkeling van jongeren. De mentoren zijn getraind in het werken met de deze methode.

Vanuit de GRIPP methode werken we ook met de steungroep-aanpak. In de steungroep-aanpak wordt gebruik gemaakt van oplossingsgerichte gesprekken die kunnen worden ingezet wanneer de sociale veiligheid van een leerlingen in het geding is.

Tweemaal per jaar wordt de GRIPP-monitor afgenomen. Dit is een vragenlijst die vraagt naar de sociale relaties en verhoudingen in de groep en het welbevinden van de leerlingen. Mentoren zijn getraind in het analyseren van het groepsrapport en gebruiken dit om gerichte interventies in te zetten.

3.1.2 Interne Contactpersoon

Elk jaar bezoekt Interne Contactpersoon van de school de klassen om zichzelf voor te stellen. Tijdens dit bezoek wordt er gesproken over (seksuele) weerbaarheid, elkaars grenzen, omgaan met elkaar (ook op social media) en hoe de leerlingen hulp kunnen inschakelen als dit nodig is. De Interne Contactpersoon is Sanne Dalhoeven (sdalhoeven@nxt.eu).

3.1.3 Projecten

Op NXT Doorn worden verschillende projecten gedaan die bijdragen aan de sociale veiligheid en de sociaal emotionele ontwikkeling van de leerlingen.

3.1.3.1 Kopkracht

Kopkracht helpt jongeren om mentaal gezond te worden en te blijven. Hoe? Door middel van interactieve workshops voor én door jongeren. Jonge trainers van NJR leiden bovenbouwleerlingen op tot peertrainers. Zij geven hun kennis weer door aan leerlingen in de onderbouw.

Op NXT Doorn geven de leerling mentoren uit leerjaar 4, gekoppeld aan de mentorklassen, de workshop.

3.1.1.2 COC leerjaar 3

Voor het vak maatschappijleer wordt het COC ieder jaar uitgenodigd voor een gastles over identiteitsvorming. Centraal in deze les staat de vorming van genderidentiteit. In de vorm van een klassengesprek met afwisselende activerende werkvormen leren de leerlingen van gastdocenten van het COC over hoe genderidentiteitsvorming bij iedereen verschillend gevormd kan worden.

3.2 Team

3.2.1 Surveilleren

Tijdens de pauzes lopen er 2 collega's in de kantine.

- Docenten kunnen kinderen die alleen zijn bij groepjes betrekken.
- Docenten kunnen observeren hoe leerlingen met elkaar omgaan.
- Docenten kunnen gedrag bespreekbaar maken.

Op deze manier zijn surveillerende docenten positief met leerlingen bezig in plaats van alleen te observeren.

4. Monitoring

Wij zetten veel maatregelen en activiteiten preventief in om een sociale veilige schoolomgeving voor onze leerlingen te bewerkstelligen. We hechten er veel waarde aan om dit preventieve beleid ook te toetsen door leerlingen, team en ouders met behulp van een monitor. De resultaten van deze monitor gebruiken wij om te kijken of er:

- aanpassingen in het preventief beleid wenselijk zijn,
- interventies naar individuele leerlingen dan wel groepen, docenten of team wenselijk zijn.

4.1 Vragenlijsten van Kwaliteitscholen

Ouders, medewerkers en leerlingen vullen jaarlijks de vragenlijst van Kwaliteitscholen in. De resultaten van onze school worden in de rapportages vergeleken met een landelijke benchmark. We vergelijken de resultaten ook met de rapportages van vorige jaren.

Het is ons streven om hoger te scoren dan de benchmark.

De resultaten worden ook besproken in het team. Daar worden concrete resultaatafspraken op onderdelen geformuleerd. Deze resultaatafspraken worden meegenomen in de revisie van het Beleid Sociale Veiligheid.

Voorbeelden van opbrengsten die afgelopen jaren voor beleidsaanpassingen hebben geleid, zijn o.a. het ontwikkelen van het nieuwe onderwijsconcept en het aanstellen van een coördinator sociale veiligheid.

4.2 Sociogram

Als blijkt dat er zorgen zijn binnen een groep met betrekking tot sociale veiligheid, dan wordt er door de leerlingen uit deze groep een aanvullende vragenlijst ingevuld. Het resultaat van deze lijst geeft zicht op de verschillende rollen die er binnen een groep kunnen zijn.

4.3 GGD Monitor

De GGD neemt jaarlijks een vragenlijst af bij leerlingen van jaar 2.

De antwoorden op deze lijst dienen als input voor de GGD-arts om in gesprek te gaan met de leerling. De arts koppelt de informatie vervolgens weer terug naar de mentor.

Onderzoek jan. 2017 B.Oldenburg

—
universiteit Groningen:

Elke leerkracht moet zich er van bewust zijn, dat in iedere klas wordt gepest. "Leraren die zeggen dat in zijn of haar klassen niet wordt gepest hebben vaak ongelijk. In iedere klas wordt gepest." En pesten is subjectief, een gevoel. En dat gevoel wordt vaak niet herkend door leraren. "Ik heb leerlingen en leraren apart de vraag gesteld: wie in de klas wordt er gepest? Antwoorden tussen leerlingen en leraren kwamen niet overeen."

5. Curatief beleid

In de inleiding hebben we geschreven dat pesten op elke school voorkomt, dus ook op onze school. Er zijn verschillende maatregelen en activiteiten die als interventie ingezet kunnen worden indien blijkt dat dit nodig is vanuit bijvoorbeeld de monitoring. De interventies kunnen gericht zijn op leerlingen, het team of ouders. In dit hoofdstuk beschrijven wij kort een aantal van deze interventies. Daarnaast staat in dit hoofdstuk het stappenplan wat gevolgd wordt indien pestgedrag zich voordoet.

5.1 Leerlingen

5.1.1 Bemiddelingsgesprek

Een bemiddelingsgesprek wat gevoerd kan worden tussen twee of meerdere leerlingen onder begeleiding van een docent. Het doel van dit bemiddelingsgesprek is het bevorderen van wederzijds empathie waardoor er begrip tot stand komt en er de mogelijkheid ontstaat om tot oplossingen te komen.

5.1.2 Groepsgesprek

Met de groep in gesprek over hetgeen de docent gezien of gehoord heeft en hierover uitleg vragen. Wat is ieders rol hierin en leerlingen oplossingen laten bedenken. Dit kan naar aanleiding van een conflict, maar ook naar aanleiding van resultaten van de monitoring.

5.2 Team

5.2.1 Docentgesprek

Naar aanleiding van de uitkomsten van de monitoring kan er een gesprek plaatsvinden tussen een docent en de teamleider of coördinator sociale veiligheid. Tijdens dit gesprek worden er vragen gesteld over het eigen functioneren van de docent met betrekking tot zijn/haar houding naar een klas en naar specifieke leerlingen. Hoeveel ruimte en verantwoordelijkheid krijgen leerlingen? Hoe veilig is het voor leerlingen in de klas?

5.3 Ouders

5.3.1 Oudergesprek

Met ouders van gepeste leerlingen of leerlingen die pesten in gesprek om ze te informeren over de pestsituaties en over de manieren waarop wij hier als school mee omgaan. In dit gesprek kunnen ouders ook doorverwezen worden naar de zorgcoördinator Amarins Fledderus, als bijvoorbeeld blijkt dat het gepest worden of zelf pesten vooral voort lijkt te komen uit een gebrek aan weerbaarheid, inlevingsvermogen en sociale vaardigheden.

5.3.2 Ouderavond:

Indien er in een groep sprake is van aanhoudende pestproblematiek kan school ervoor kiezen om een ouderavond te organiseren. Tijdens deze avond worden de ouders op de hoogte gebracht van de situatie, wat school al gedaan heeft en hoe ze hiermee verder om willen gaan. Ouders krijgen deze avond ook tips mee over hoe zij hiermee om kunnen gaan.

6. Pestprotocol

6.1.1 Stappenplan bij conflicten en pestgedrag

Stap 0: Zelf proberen op te lossen	
Als leerlingen een conflict met elkaar hebben, stimuleren wij ze eerst om het conflict zelf op te lossen. Hierbij is het wel heel belangrijk dat de docent controleert of dit gelukt is. Op het moment dat het voor een van de leerlingen niet goed genoeg opgelost is, gaat het stappenplan in werking.	
Stap 1: Bemiddelingsgesprek bij een eenmalig incident / conflict	
WANNEER	Ter plekke bij het signaleren van het incident/conflict. Indien niet mogelijk, dan z.s.m. (liefst op dezelfde dag)
WAAROM	Vaak ontstaat pesten door een eenmalig conflict of incident dat niet wordt opgelost. Het doel van dit bemiddelingsgesprek is het bevorderen van wederzijds empathie waardoor er begrip tot stand komt en er de mogelijkheid ontstaat om tot oplossingen te komen.
WIE	Docent en betrokken leerlingen
HOE	Een bemiddelingsgesprek op basis van de principes van Gesprek zonder Schuldvraag. Zie bijlage 1 Dit gesprek wordt in een verkorte variant gevoerd (vooral fase 1-2-3)
Stap 2: Afspraken evalueren	
WANNEER	Na 2 dagen, na een week en na een maand
WAAROM	Het actief volgen of gemaakte afspraken in het bemiddelingsgesprek nagekomen worden.
WIE	Docent en betrokken leerlingen
HOE	Dit kunnen korte gesprekjes zijn van 2 minuten indien het goed loopt. Geven van complimenten als het de leerlingen gelukt is om zich aan de afspraken te houden.
Stap 3: Bij aanhoudelijk pestgedrag : Gesprek zonder schuldvraag	
WANNEER	- Als blijkt dat het de leerling(en) niet lukt om zich aan de afspraken te houden bij stap 2 - Als de docent te horen krijgt dat er een ruzie of pestgedrag afspeelt

WAAROM	Zie stap 1. Daarnaast ook omdat je nu inzet op gedragsverandering door oplossingen te oefenen. Communicatie in combinatie met gedragstraining is het belangrijkste middel op een pestprobleem te doorbreken.
WIE	- Docent met betrokken leerlingen - evt. CSV met betrokken leerlingen

HOE	Gesprek zonder schuldvraag, alle fasen. Let op: spreek eventueel eerst even apart met de leerling die gepest wordt waarin je uitlegt wat je gaat doen om diegene wat voor te bereiden op een gesprek met de leerling die pest.
-----	---

Stap 4: Anderen op de hoogte brengen

WANNEER	Als je een gesprek zonder schuldvraag in stap 3 hebt gevoerd, breng je op dezelfde dag ouders en CSV op de hoogte. Indien nodig ook andere teamleden.
WAAROM	Voor een goede samenwerking is het fijn als ouders en CSV weten dat er een gesprek heeft plaatsgevonden en dat zij op de hoogte zijn van de gemaakte afspraken.
WIE	Degene die het gesprek met de leerlingen gevoerd heeft.
HOE	Ouders en CSV: Via een mail waarin je beschrijft hoe het gesprek is verlopen (proces) en welke afspraken er gemaakt zijn. Deze mail wordt ook in ParnasSys geplaatst als Notitie NXT Doorn met als onderwerp 'gesprek zonder schuldvraag'. Team: docenten die het aangaat even mailen of persoonlijk op de hoogte brengen.

Stap 5: No Blame

WANNEER	Als er na stap 5 geen verandering plaatsvindt. Of als je eerder merkt dat de sfeer in de groep lijdt onder hetgeen er gebeurt.
WAAROM	De groep laten zien dat je stelling neemt tegen hetgeen gebeurt. Bewustwording bij de groep van hetgeen er gebeurt en welke impact dat heeft. Bewustwording van welke rol de leerlingen hebben en wat zij kunnen doen om het te laten stoppen.
WIE	No blame medewerkers, de gepeste en een groep leerlingen

HOE	Met de groep in gesprek over hetgeen de docent gezien of gehoord heeft en hierbij hulp vragen. Wat is ieders rol hierin en leerlingen oplossingen laten bedenken. Wat kan jij doen om dit te stoppen? Verschillende rollen binnen pestproblematiek benoemen.
-----	---

Stap 6: Oudergesprek

WANNEER	Als bovenstaande stappen geen (gewenste) verandering laten zien en pestgedrag blijft aanhouden.
WAAROM	<ul style="list-style-type: none"> - Als school stelling nemen tegen het pestgedrag. - Delen van zorgen met ouders - In overleg met ouders werken aan een bevredigende oplossing.
WIE	Docent met ouders gepeste leerling Docent met ouders leerling die pest Naast de docent sluit ook CSV aan bij dit gesprek.
HOE	Ouders informeren over de situatie en over hetgeen school hier al aan gedaan heeft. Ouders serieus nemen in hetgeen zij vertellen. Adviezen geven over hoe om te gaan met een kind dat gepest wordt of zelf pest. Beleid van school bespreken over hoe hier verder mee om te gaan.

Stap 7: interventies - sancties

WANNEER	Als bovenstaande geen (gewenst) effect laat zien en pestgedrag blijft aanhouden.
WAAROM	School kan en wil dit gedrag niet accepteren. Beschermen van de veiligheid van leerlingen.
WIE	Intern overleg met docent, CSV'er en teamleider Bovenstaande personen in gesprek met ouders van de leerling die gepest wordt en/of de leerling die pest

HOE	<p>Intern overleg: Mogelijkheden van interventies bespreken voor de groep en docent</p> <p>Met ouders van leerling die gepest wordt: Samen in overleg om te komen tot mogelijke oplossingen, eventueel inschakelen externe deskundigheid, overleggen wat school nog kan doen.</p> <p>Met ouders van leerling die pest: Samen met ouders overeen komen tot oplossingen en eventuele externe hulpverlening. Afspraken maken over handelingswijze op school en thuis. Eventuele sancties bespreken zoals:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Een opstel over de situatie en zijn/haar rol daarin - Nablijven - Vierkant rooster - Schorsing indien het gedrag blijft aanhouden.
-----	---

Bijlage 1: Gesprek zonder schuldvraag

Gesprek zonder schuldvraag: fasen en stappen

Fase 1: Situatie inleiden

1. contact maken
2. feiten melden door IK-boodschap
3. gevoel melden door IK-boodschap
4. doel aangeven van bemiddelen
5. afspraken maken voor het gesprek

Fase 2: Delen

6. om de beurt laten vertellen -
checken bij een ander -
voorstellen hoe het voor een
ander is

Fase 3: Oplossen

7. brainstormen over oplossingen
8. oplossing kiezen
9. checken: iedereen het ermee eens?
10. evalueren en complimenten

Fase 4: Oefenen

11. oefenen van oplossing, ervaren van gewenste gedrag.
Rollenspel of concreet benoemen.

Fase 5: Afspraken, evalueren en bijsturen

12. afspraken over wanneer en hoe evalueren
13. aanwezig blijven en zo nodig begeleiden, bijstellen
14. vervolgesprek ter evaluatie

